

INSTYTUT BAŁTYCKI W TORUNIU

Dział Informacji Naukowej

Komunikat: Serja III. Nr. 10.

IV Naukowy Zjazd Pomoroznawczy.

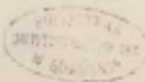
1934r

Instytucja Naukowych Zjazdów Pomoroznawczych poczyniła znaczne postępy od czasu, gdy na zjeździe naukowym w Gdańsku, odbytym 9 marca 1930 r., wyłoniła się konieczność uzgodnienia programu prac w różnych dziedzinach badań naukowych nad Pomorzem, oraz dostosowania ich do potrzeb bieżącego życia gospodarczego i politycznego.

II Naukowy Zjazd Pomoroznawczy odbył się w Toruniu dnia 3. V. 1931 r. Obrady jego były poświęcone dyskusji nad zakresem i metodami badań stosunków narodowościowych na Pomorzu. Następnym III Naukowy Zjazd Pomoroznawczy odbył się w Poznaniu dnia 31. X. 1932 r. Tematem jego obrad były historyczne i prawne zagadnienia stanu posiadania ziemi na Pomorzu. Na zjeździe tym zapadła uchwała, mocą której następnym zjazd został poświęcony ustaleniu faktycznego stanu posiadania ziemi, oraz warunkom ekonomicznym osadnictwa polskiego na Pomorzu.

W wykonaniu tej uchwały IV Naukowy Zjazd Pomoroznawczy ma się odbyć w Krakowie w dniach od 30. X. do 2. XI. br. Przedmiotem obrad tego zjazdu mają być sprawy rozmieszczenia własności ziemskiej na Pomorzu pod względem narodowym, oraz oświetlenie stanu gospodarczego osadnictwa pomorskiego. W celu przygotowania materiału naukowego do oświetlenia powyższych zagadnień Instytut Bałtycki porozumiał się z szeregiem instytucyj naukowych i rządowych, jak też indywidualnie z poszczególnymi badaczami naukowymi. W wyniku tych zabiegów została opracowana już większość tematów, wymienionych w załączonym spisie.

Zgłoszone prace obejmują całokształt zagadnień osadniczych na Pomorzu, widzianych ze stanowiska geograficznego lub też ekonomicznego; w związku z tem zakres Zjazdu został podzielony na dwie zasadnicze części: geo — agrarną i ekonomiczną. Opracowania generalnego referatu sprawozdawczego z pierwszej dziedziny podjął się prof. St. Pawłowski, z drugiej — prof. Witold Staniewicz, Rektor Uniwersytetu Wileńskiego.

DM 153102 11-

Referaty, zgłoszone na Zjazd, ukażą się drukiem w Pamiętniku Zjazdowym. Przyczem ze względu na obszerny materiał, zawarty w referatach zjazdowych, jak też i na to, że tworzą one dwa zaniknięte specjalne cykle, zdecydowano rozdzielić całość materiału zjazdowego na dwa tomy z tem, że referaty z dziedziny geo — agrarnej ukażą się osobno zrazem z protokołem zjazdu, referaty zaś ekonomiczne w innym tomie. Ten ostatni znajduje się już w druku i ukaże się kilka tygodni przed zebraniem zjazdu jako Tom XX Pamiętnika Instytutu Bałtyckiego.

Oprócz prac, wymienionych w spisie referatów, zostały zgłoszone w związku z przygotowaniem prac do IV Zjazdu Pomorzoznawczego następujące prace, których rozmiar i charakter nie pozwala zaliczyć do referatów zjazdowych, lecz których treść ściśle się łączy z całością zagadnień najbliższego zjazdu:

- 1) Osady holenderskie na nizinie Sartawicko — Nowskiej, Z. Ludkiewicza.
- 2) Osadnictwo niemieckie w Prusach Wschodnich. Autor tej pracy, Münnich, przez czas dłuższy prowadził studja w terenie z ramienia Instytutu Bałtyckiego.
- 3) Struktura agrarna Pomorza, Z. Ludkiewicza.
- 4) Rolnictwo pomorskie w zarysie geograficzno - gospodarczym, Fr. Dziedzica.
- 5) Atlas antropogeograficzny, opracowany przez B. Zaborskiego.

Prace wymienione pod pp. 1 — 4 znajdują się w druku w poszczególnych tomach Pamiętnika Instytutu Bałtyckiego (XVIII, XX, XXI i XXII). Zostaną one w miarę możliwości dostarczone uczestnikom zjazdu zawczasu, narówni ze wspomnianym wyżej tomem Pamiętnika Zjazdowego oraz referatami geograficznymi. Praca prof. Zaborskiego, zawierająca 3 mapy, oparte na wynikach ostatniego spisu ludności na Pomorzu, drukuje się w Przeglądzie Geograficznym i jej odbitki zostaną również dostarczone uczestnikom Zjazdu. Ponadto Towarzystwo Przyjaciół Nauki i Sztuki w Gdańsku ofiarowało dla uczestników Zjazdu pracę dr. Jeżowej „Der Grundbesitz in Weichselpommern zur Zeit der Teilungen Polens und vor dem Weltkriege“.

Sprawą przygotowań do IV Naukowego Zjazdu Pomorzoznawczego opiekuje się Komitet Wykonawczy Zjazdów Pomorzoznawczych

w następującym składzie:

przewodniczący — prof. dr. Stanisław Pawłowski, U. P., sekretarz — Józef Borowik, dyr. Instytutu Bałtyckiego, prof. dr. Jerzy Smoleński, U. J., prof. dr. Kazimierz Tymieniecki, U. P., prof. dr. Witold Doroszewski, del. Kasy Mianowskiego, prof. dr. Marcin Dragan, del. Tow. Przyjaciół Nauki i Sztuki w Gdańsku, dr. Stanisław Antoniewski, Wydz. Ekon. Roln. Gosp. Drob., Mieczysław Korzeniewski, dyr. Z. O. K. Z., Jan Dębski, Liga Morska i Kolonjalna.

Prosimy nadsyłać zgłoszenia na IV Naukowy Zjazd Pomorzoznawczy pod adresem:

Instytut Bałtycki, Toruń, ul. Żeglarska 1. (Komitet Wykonawczy).

Spis referatów zgłoszonych na IV Naukowy Zjazd Pomorzoznawczy.

Część I. Zagadnienia geo-agraarne (Generalny Sprawozdawca Prof. Dr. Stanisław Pawłowski).

1. Rozmieszczenie polskiej własności ziemskiej na Pomorzu na początku XIX wieku.	Doc. Dr. Bogdan Zaboriski (Warszawa)
2. Stan posiadania ziemi pod względem narodowym na podstawie ostatniego spisu ludności.	Dr. Antoni Wrzosek (Warszawa)
3. Wielka własność na Pomorzu pod względem narodowym.	Dr. Walenty Winid (Poznań)
4. Osadnictwo niemieckie w dolinie Noteci.	Jan Pastwa (Gdańsk)
5. Rodzaje i typy osiedli wiejskich na Pomorzu.	Dr. Marja Kielczewska (Poznań)
6. Mapa antropogeograficzna Kaszub z 18 w. wg. Schröttera-Engelhardta.	Doc. Dr. Bogdan Zaboriski (Warszawa)

Część II. Stan ekonomiczny osadnictwa na Pomorzu (Generalny Sprawozdawca Rektor Prof. Dr. Witold Staniewicz).

1. Ogólna sytuacja gospodarcza a Pomorze.	Bogdan Łączkowski (Warszawa)
2. Drogi rozwoju rolnictwa na Pomorzu.	Posel Józef Poniatowski (Warszawa)

3. Momenty ekonomiczno - geograficzne w osadnictwie pomorskim.	Inż. Franciszek Diedzic (Warszawa)
4. Opłacalność kierunków w drobnych gospodarstwach na Pomorzu.	Dr. Stanisław Antoniewski (Warszawa)
5. a) Zadłużenie drobnych gospodarstw na Pomorzu.	Stefan Broda (Warszawa)
b) Pożyczki hipoteczne, udzielone rolnikom wojew. pom. w latach 1928 — 1932.	Adam Uziembło (Warszawa)
6. Czynniki postępu osadnika pomorskiego.	Inż. Wiktor Bronikowski (Warszawa)
7. Spółdzielczość na Pomorzu.	Wacław Hulewicz i Stanisław Manthey
8. Plany kolonizacji niemieckiej na wschodnich wybrzeżach Bałtyku w 19 i 20 wieku.	Prof. J. Uluots (Tartu — Dorpat).

Toruń, w lipcu 1934r.

UWAGA: INSTYTUT BAŁTYCKI ANI AUTOR NIE MAJĄ ŻADNYCH ZASTRZEŻEN CO DO DOWOLNEGO ZUŻYTKOWANIA KOMUNIKATU.

Tłoczono w drukarni podręcznej Instytutu Bałtyckiego w Toruniu.